

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, LT-09310 Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Viešųjų pirkimų tarnyba
Kareivių g. 1, LT-08531 Vilnius

2017-09-07

DĖL PROJEKTAVIMO PASLAUGŲ PIRKIMŲ REKOMENDACIJŲ

Lietuvos architektų rūmai (toliau – LAR) rengdami LR Architektūros įstatyme įtvirtintų Architektūrinių konkursų organizavimo tvarką, didesne dalimi vadovausis Lietuvos architektų sąjungos patvirtintais Architektūrinių konkursų nuostatais (toliau – LAS konkursų nuostatai), o dėl esamų esminių skirtumų tarp Projekto konkurso organizavimo taisyklių (toliau – Taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Architektūros įstatymo bei Europos architektų tarybos rekomendacijų (ACE), kreipsis į LR Aplinkos ministeriją siekdama tuos skirtumus panaikinti, kad vyksiančių tiek architektūrinių, tiek ir projektų konkursų tvarkos neturėtų esminių skirtumų.

Iki bus pakoreguotos Taisyklės, siūlome konkursų kokybę galinčias pagerinti priemonės, neprieštaraujančias Taisyklėms, pateikti Jūsų rengiamose rekomendacijose. Atsižvelgdami į aukščiau nurodytų dokumentų nuostatas, teikiame savo nuomonę dėl galimų rekomendacijų, kurios turėtų ženkliai reikšmę ne tik konkursų organizavimo tvarkai, bet ir konkursų rezultatams:

1. Galiojančiose Taisyklėse, prizų ir atlygio mechanizmas nėra privalomas ir visiškai nedetalizuojamas, jei būtų pasirenkamas. Architektų rūmų nuomone, prizų ir atlygio nustatymo mechanizmas turėtų būti privalomas, juolab, kad prizų ir atlygio pristatymas konkurso sąlygose yra vienas iš privalomų kriterijų patvirtintų Europos architektų tarybos, o LAR deleguoja savo ekspertus tik į tuos projekto konkursus, kurių sąlygos atitinka šiuos kriterijus;

2. Taip pat svarbu pažymėti, kad kompensavimo mechanizmas dėl nutrauktų konkursų, turėtų būti nustatomas ir taikomas visais atvejais, kaip privaloma konkurso sąlygų dalis, o ne tada, kai tai nusimato perkančioji organizacija pirkimo sąlygose;

3. Projektų konkursų pirkimo sąlygose privalomai turėtų būti pateikiama informacija apie preliminarią objekto statybos kainą, konkurso darbų sudėtį, apimtį, detalumo ir pateikimo reikalavimus, konkurso darbų ekspozicijos vietą, prizų ir atlygio paskirstymo mechanizmą. Konkurso sąlygose taip pat privalomai turi būti iškeliamas reikalavimas pateikti elektroninį visos konkurso medžiagos variantą (įskaitant grafines ir tekstines dalis, maketų nuotraukas ir kt.). Elektroninė grafinės dalies versija turi būti identiška pateikiamiems planšetams;

4. Taisyklėse nustatyti projekto rengimo reikalavimai privalomai turėtų būti papildyti ir kokybę lemiančiais kriterijais, pvz.: tvarumo aspektu - gyvavimo ciklo išlaidos (sąnaudos per pastato gyvavimo ciklą); novatoriški/kūrybingi sprendimai; techniniai ir estetiniai dizaino aspektai; projekto vykdymas/veiksmų planas... (Architektūros įstatymo 11 str., ACE rekomendacijos);

5. LAR mano, kad būtina nustatyti ir apibrėžti atsakomybę už konkurso organizavimą. Manome, kad atsakomybę už tai turėtų prisiimti pati perkančioji organizacija, kuri privalo besąlygiškai užtikrinti kokybišką konkurso organizavimą, kuris įpareigotų perkančiosios organizacijos kvalifikuotą Konkursą organizuojančių asmenų parinkimą, tinkamą informacijos pavišimą, kokybiškų Konkurso sąlygų parengimą, anonimiškumo užtikrinimą bei kitų ACE nustatytų konkurso kriterijų įgyvendinimą. Taip pat manome, kad perkančioji organizacija, savo kompetencijos ribose, turi atsakyti ir už autorinių teisių apsaugą bei kitokį dalyvaujančių asmenų teisių ir interesų gynimą;

6. LAR nuomone, projekto konkursų komisiją turėtų sudaryti ne mažiau kaip 5 komisijos nariai, kuriems (ar bent daugumai) privalomai būtų taikomi kvalifikaciniai reikalavimai, t. y. turintys Architektūros įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkantį išsilavinimą ir kvalifikacijos atestatą arba mokslinį laipsnį. Be to galima būtų numatyti ir atsarginius komisijos narius, kurie reikalui esant, pakeistų komisijos narius dėl objektyvių priežasčių negalinčius pradėti/tęsti komisijos darbo.

7. LAR nuomone, turėtų būti nustatyta, kad komisijos posėdžiai yra laikomi teisėtais tik kai juose dalyvauja visi Komisijos nariai, o negalinčius dalyvauti posėdyje komisijos narius pakeičia atsarginiai nariai, kurie tampa pilnateisiais komisijos nariais iki konkurso pabaigos;

8. Siekiant konkurso vertinimo objektyvumo, manome, kad komisija sprendimus turėtų priimti ne mažesne kaip pusės komisijos narių balsų dauguma. Taip pat būtų galima numatyti galimybę, komisijos nariui ar nariams nesutinkantiems su komisijos daugumos sprendimu, pareikšti atskirąją nuomonę, kuri būtų pridėdama prie komisijos protokolo ar ataskaitos ir pavišinama bendra tvarka.

9. Jei projekto konkurso objektas yra svarbus visuomenei objektas, LAR nuomone, į tokio konkurso komisiją turėtų būti rekomenduojama įtraukti bent vieną užsienio ekspertą, kuris privalomai turėtų architektūrinį ar kitą aukštąjį išsilavinimą, būtų sukaupe reikiamų žinių tam tikroje, Konkurso specifikos apibrėžtoje srityje;

10. LAR, atsižvelgdama į ACE rekomendacijas, mano, kad visi projekto konkursai turi būti vykdomi įgyvendinant viešumo reikalavimus (atliekant viešinimo procedūras). LAR nuomone, dar iki konkursinių darbų vertinimo procedūros, turėtų būti vykdoma konkursinių darbų viešinimo procedūra, kuri nustatytų ekspozicijos trukmę (pvz.: ne trumpesnė kaip 2 sav.), nustatytų, kad ekspozicija būtų vieša ir nemokama, o konkurso darbai paraleliai viešinami ir elektroninėje erdvėje ar žiniasklaidos priemonėse, be to galėtų būti nustatyta, kad visuomenė supažindinama ir su atmestais (diskvalifikuotais) darbais, juos kartu eksponuojant su kitais konkursiniais darbais, tik su žyme „diskvalifikuoti“. Darbų viešinimo procedūra vykdam projektų konkursus svarbi tuo aspektu, kad tarp minėtų Europos architektų tarybos (ACE) patvirtintų konkursų kriterijų, įtvirtintas ir piliečių dalyvavimo kriterijus, kurio įgyvendinimas, vykdam projektų konkursus yra privalomas.

Taip pat turėtų būti rekomenduojama vertinimo procedūros komisijai parengti konkurso ataskaitą, kuri yra pavišinama ekspozicijoje, elektroninėje erdvėje ir išsiunčiama kiekvienam konkurso dalyviui. Pasibaigus konkursui galėtų būti parengiamas specialus leidinys. Tokiu būdu aptartas viešinimo procedūras reglamentuotas nuostatų turinys, įgyvendina visuomenės

informavimo būtinumą dėl to pagrįstai manome, kad panašiai viešumo procedūros įgyvendinimo svarba turi būti perkelta ir į VPT rengiamas rekomendacijas;

11. Atsižvelgiant į VPI reglamentuotus vertinimo kriterijus ir į projekto konkursų specifiką, pagrįstai manome, kad sprendimas pasirenkant projektą turi būti paremtas projekto sprendinių kokybe, o ne kaina.

12. Taisyklėse visiškai nėra įtvirtinta nuostatų dėl autorių teisių apsaugos. ACE konkursų kriterijai apima ir teisių apsaugą. Atsižvelgiant į tai, manome, kad nuostatos dėl autorių teisių apsaugos turėtų būti apibrėžtos rekomendacijose. Siūlome rekomenduoti tokias sutarties nuostatas:

„Projekto Autoriai yra Projektuotojo pasamdyti architektai bei kiti asmenys, kurie yra nurodomi Darbų perdavimo aktuose, kuriais Projektuotojas perduoda Užsakovui atliktų Darbų rezultatus. Visos teisės aktuose numatytos šių Autorių asmeninės neturtinės teisės yra neperduodamos ir turi būti gerbiamos. Autorių turtinės teisės į Projektą, sukuriamą vykdant šioje Sutartyje numatytus Darbus, išskyrus teisė viešai skelbti šį Projektą bei teisė adaptuoti ar kitaip panaudoti šio Projekto sprendinius, nuo galutinio atsiskaitymo su Projektuotoju momento tampa Užsakovo nuosavybe tiek, kiek tai reikalinga statant ir naudojant Statinį taip, kaip jis buvo suprojektuotas. Teisė realizuoti Projektą (pastatyti Statinį) perduodama tik pilnai užbaigus Statinio projektavimą, t.y. parengus Statinio darbo projektą.

Užsakovas neturi teisės keisti pagal Projektą pastatyto Statinio, išskyrus tuos atvejus, kai yra gaunamas išankstinis rašytinis Projektuotojo sutikimas.

Be Projektuotojo rašytinio sutikimo draudžiama atgaminti Projektą, daryti jo kopijas, turint tikslą pastatyti naujus statinius.

Jei Sutartis nutrūksta po Projekto (ar jo dalies, etapo) parengimo, Užsakovas, siekdamas panaudoti šį Projektą (ar jo dalį, etapą), turi gauti Projektuotojo sutikimą naudoti tokius Projektinius pasiūlymus tolimesniame objekto vystyme.“.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai,
Lietuvos architektų rūmų pirmininkė

Daiva Bakšienė